

Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΚΛΗΜΗΣ ΚΑΡΝΑΠΑΣ (1880-1957)

Κωστής Κοκκινόφτας

Ο Κύριος Καρναπάς όπως ήταν το λαϊκό όνομα του Αρχιμανδρίτη Κλήμη Καρναπά γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1880. Οπατέρας του Παρασκευάς καταγόταν από την Κυθρέα από δε τα αδέρφια του πιο γνωστή είναι η Ελένη Καρναπά (1892-1967) η οποία μετά την αποφοίτηση της από το Παρθεναγωγείο Λευκωσίας ως δασκάλα στην Κύπρο μέχρι το 1915 ακολούθως στη Μελούνα μέχρι το 1917 και ως διευθύντρια του Κεντρικού Παρθεναγωγείου των Ιεροσολύμων μέχρι το 1935. Ο Κλήμης Καρναπάς διδάχθηκε τα πρώτα του γράμματα σε δημοτικό σχολείο της Λευκωσίας και στη συνέχεια σε ηλικία μόλις 10 χρόνων, μετέβηκε κατά στο θείο του ιερομόναχο Αθανάσιο, αδελφό του πατέρα του, στα Ιεροσόλυμα.

Εκεί φοίτησε σε σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης που διατηρούσε ο Πανάγιος Τάφος και στα 1893 γράφτηκε στη περίφημη Θεολογική Σχολή που επαναλειτούργησε τη χρονιά εκείνη. Συμμαθητές του είχε ανάμεσα σε άλλους τους Κυπρίους Αρχιμανδρίτες Γαβριήλ Καραπατάκη (1870-1953) από τον Οίκο και Παύλο Γρηγοριάδη από τη Γύψου, ο οποίος όμως στη συνέχεια απέβαλε το εκκλησιαστικό σχήμα, καθώς και τον μετέπειτα Οικουμενικό Πατριάρχη Μελέτιο Μεταξάκη (1871-1935). Πρέπει να σημειωθεί ότι ανάμεσα στους καθηγητές του περιλαμβάνονταν και ο Κύπριος Αρχιμανδρίτης Νικόλαος Χριστοδούλου (1864-1909). Από τη σχολή αποφοίτησε στα 1900 έχοντας διακριθεί σε όλα τα μαθήματα που διδάχθηκε.

Το γεγονός αυτό αποτέλεσε την αιτία ώστε η Διεύθυνση της Σχολής να του προ-

τείνει στα 1901, σε ηλικία μόλις 21 ετών, να αναλάβει ως καθηγητής διαφόρων μαθημάτων στους νέους μαθητές. Λίγο αργότερα, στα 1904, η Ιερά Σύνοδος του Παναγίου Τάφου τον έστειλε στη Γερμανία όπου παρακολούθησε μαθήματα θεολογίας και διέυρνε τις Πανεπιστημιακές του γνώσεις.

Ο Αρχιμανδρίτης Κλήμης Καρναπάς αναδείχθηκε στο λίγο χρονικό διάστημα που έζησε στα Ιεροσόλυμα σε ένα από τους σημαντικότερους συγγραφείς βιβλίων εκκλησιαστικής ιστορίας. Παράλληλα δημοσίευσε και πολλές μελέτες του σε διάφορα περιοδικά καθώς και σε εφημερίδες της εποχής. Σε ηλικία μόλις 18 χρόνων δημοσίευσε στη εφημερίδα που εξέδιδε τότε η Θεολογική Σχολή του Σταυρού την «ΩΔΗ ΠΙΝΔΑΡΙΚΗ» αφιερωμένη στον πνευματικό του πατέρα Αρχιεπίσκοπο Ιορδάνου Επιφάνιο Ματτέο (1837-1908), τις «Σαπφικές Στροφές» αφιερωμένες στο Διευθυντή της Σχολής Γερμανό και ένα ποίημα στα Λατινικά αφιερωμένο στον καθηγητή της Λατινικής. Κατά τη διάρκεια που υπηρετούσε ως καθηγητής εξέδωσε τα ακόλουθα έξι βιβλία:

1. Ομιλία (Εις το Ευαγγέλιο της Γ' Κυριακής των Νηστειών), 1902.

2. Το «πιστεύω» των Χριστιανών (μετάφραση εκ της γαλλικής θρησκευτικής μελέτης του Ερνέστου Ναβίλ), Αθήνα 1902.

3. Ανέκδοτα Κυπριακά έγγραφα (του 1η αιώνα), Αμμόχωστος 1904.

4. Λόγοι και Ομιλίες Φιλαρέτου Μητροπολίτου Μόσχας, Ιερουσαλήμ 1906.

5. Ιάκωβος ο Πάτμιος Ιερουσαλήμ 1907.

6. Ο Πατριάρχης Αντιοχείας Σίλβεστρος ο Κύπριος 1724-1766 (ανατύπωση από το περιοδικό Νέα Σιών), Ιερουσαλήμ 1907.

7. Η επί του όρους των Ελαιών Σταυροπηγιακή Μονή της Αναλήψεως, Ιερουσαλήμ 1908.

Διάφορες μελέτες δημοσίευσε επίσης στο περιοδικό του Πατριαρχείου «Νέα Σιών» κατά το χρονικό διάστημα 1908-1909.

1. Το βάπτισμα εν τη Εκκλησία των Αγγλικανών,

2. Νέον Ευαγγελικόν απόσπασμα.

3. Το Παναγγλικανικόν Συνέδριο.

4. Αγγλικανική Εκκλησία.

5. Αρχαιολογικά Ανασκαφαί εν Σεβαστεία της Παλαιστίνης.

6. Επί των καθ' ημάς.

Άλλη μια μελέτη του με τίτλο «Η εν Κύπρω διαμονή του αιδίμου Αρχιεπισκόπου Σινά Κωνσταντίνου (1805-1811)», δημοσιεύτηκε σε συνέχειες στην εφημερίδα της Λεμεσού Σάλπιγξ.

Οι Κυπριακές εφημερίδες υποδεχόταν κάθε νέο του έργο με εγκωμιαστικά σχόλια τόσο για την ευρυμάθεια του όσο και για τις ερευνητικές του ικανότητες. Ειδική αναφορά έγινε για το βιβλίο του «Λόγοικαι Ομιλίας Φιλαρέτου Μητροπολίτου Μόσχας» το οποίο αφιέρωσε στον Γέροντα του Επιφάνιο Ματτέο με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 χρόνων από την ένταξή του στον ιερό κλήρο. Αξιοσημείωτο είναι ότι η μετάφραση

των Λόγων του Φιλαρέτου από τα Ρωσικά στα Αγγλικά ανήκει στον ίδιο τον Επιφάνιο. Μοναδικά από απόψεως ερευνητικής προσπάθειας υπήρξαν δυο άλλα βιβλία του «Ο Ιάκωβος ο Πάτμιος» και «Ο Πατριάρχης Αντιοχείας» Σίλβερος ο Κύπριος 1724-1766 για τα οποία γράφτηκαν επίσης εγκωμιαστικά σχόλια. Πρέπει να σημειωθεί ακόμη ότι ο Καρναπάς εξήγγειλε με επιστολή του την έκδοση Δευτέρου τόμου των «Κυπριακών εγγράφων», όπου θα περιλαμβάνονταν έγγραφα της πρώτης δεκαετίας του 19' αιώνα. Η έκδοση όμως αυτή, για άγνωστους λόγους δεν πραγματοποιήθηκε.

Κατά τη διάρκεια που υπηρετούσε ως καθηγητής στη Θεολογική Σχολή του Σταυρού Ιεροσολύμων επισκέφθηκε αρκετές φορές την Κύπρο. Πάντοτε γινόταν δεκτός με αισθήματα χαράς από τους συμπατριώτες του που τον καλούσαν να λειτουργήσει και να κηρύξει στους ναούς των ενοριών τους.

Πρώτη φορά επισκέφθηκε την Κύπρο στα 1901, έντεκα ολόκληρα χρόνια μετά που μετέβηκε στα Ιεροσόλυμα. Κήρυξε σε αρκετούς ναούς όπως στην Αγία Μαρίνα της Κυθρέας, στον Τρυπιώτη και στη Φανερωμένη, προκαλώντας παντού τον θαυμασμό για τη ρητορική του δεινότητα. Τη φορά αυτή παρέμεινε κοντά στους δικούς του, στη Λευκωσία, για περίοδο δυο μηνών. Τελικά ανεχώρησε για την Παλαιστίνη τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου έχοντας ως συνταξιδιώτη του τον ιεροδιάκονο Φιλάρετο Κουρίτη που φοιτούσε τότε στη Θεολογική Σχολή του Σταυρού ως υπότροφος της Αρχιεπισκοπής. Επισκέφθηκε και πάλι την Κύπρο το 1903 και το 1906 οπότε και κήρυξε σε αρκετούς ναούς του νησιού. Στις εφημερίδες γράφτηκαν διάφορα

εγκωμιαστικά σχόλια για τον νεαρό κληρικό που υπηρετούσε τόσο ευσυνειδήτητα την Εκκλησία. Παρόμοια επίσκεψη πραγματοποιήσε και το 1908.

Στην τάξη του ιερού κλήρου ο Κλήμης Καρναπάς εισήχθη από την εποχή που φοιτούσε στη Θεολογική Σχολή του Σταυρού οπότε και χειροτονήθηκε σε Διάκονο. Αρκετά αργότερα, το 1907, προχειρίστηκε σε Ιερέα και αμέσως μετά σε Αρχιμανδρίτη από τον Γέροντα του Αρχιεπισκόπου Ιορδάνου Επιφάνειο Ματτέο. Η είδηση αυτή έγινε δεκτή στην Κύπρο με αισθήματα χαράς γιατί οι Ορθόδοξοι κάτοικοι του νησιού ανέμεναν πολλά από τον νεαρό συμπατριώτη τους που σε ηλικία μόλις 27 χρονών είχε να παρουσιάσει ένα πολύ αξιόλογο εκπαιδευτικό και συγγραφικό έργο. Δυστυχώς όμως στη συνέχεια ο Αρχιμανδρίτης Κλήμης Καρναπάς αρνήθηκε την Ορθόδοξη του πίστη, απέβαλε το Εκκλησιαστικό του σχήμα και ασπάστηκε τον πρεσβυτεριανισμό. Στη συνέχεια νυμφεύτηκε Αμερικανίδα και εγκαταστάθηκε στο Σικάγο όπου διδασκε ιστορία τόσο στην πόλη αυτή όσο και στην Αριζόνα. Στη χώρα αυτή απέθανε τελικά το 1957.

1. Αριστείδη Κουδουνάρη: «Βιογραφικών Λεξικών Κυπρίων 1800-1920», Λευκωσία 1991, σελ. 87.

2. «Εκκλησιαστικός Φάρος», Αλεξάνδρεια 1935, σελ. 509-510.

3. «Φωνή της Κύπρου»: 7/20/7./1901.

4. «Ευαγόρας»: 12.8.1904.

5. Η Θεολογική Σχολή του Ιερού Κοινοῦ του Παναγίου Τάφου, Ιερουσαλήμ 1901, σελ. 34-85, 86-88.

6. Ν. Γ. Κυριαζή: «Κυπριακή ...», σελ. 69, 113, 227, όπου αναφέρονται μόνο τρία από

τα έξι βιβλία του.

7. «Νέα Σιών», τόμος Ζ', Ιερουσαλήμ 1907, σελ. 313.

8. «Νέα Σιών», τόμος ΣΤ, Ιερουσαλήμ 1907, σελ. 1062-1079, και τόμος Ζ', Ιερουσαλήμ 1908, σελ. 286-299.

9. «Νέα Σιών», τόμος Ζ', Ιερουσαλήμ 1908, σελ. 300-302.

10. «Νέα Σιών» τόμος Ζ, Ιερουσαλήμ 1908, σελ. 457-459, 582-594, 851-864.

11. «Νέα Σιών», τόμος Ζ, Ιερουσαλήμ 1908, σελ. 144-145.

12. «Νέα Σιών», τόμος Η, Ιερουσαλήμ 1909, σελ. 289-302.

13. «Νέα Σιών», τόμος Η, Ιερουσαλήμ 1909, σελ. 86-88.

14. «Σάλπιγξ»: 22.3.1907, 29.3.1907, 5.4.1907, 12.4.1907, 19.4.1907, 27.4.1907, 2.5.1907, 10.5.1907.

15. «Αλήθεια»: 17.2.1906.

16. «Κυπριακός Φύλαξ»: 10.3.1907.

17. «Σάλπιγξ»: 1.7.1905 - «Νέον Έθνος»: 25.8.7.1905.

18. «Ευαγόρας»: 7.7.1901 - «Αλήθεια»: 20.7.1901.

19. «Ευαγόρας»: 21.7.1901.

20. «Φωνή της Κύπρου»: 14/27.7.1901.

21. «Φωνή της Κύπρου»: 21/3.8.1901, 28/10.8.1901.

22. «Νέον Έθνος»: 25/7.9.1901.

23. «Φωνή της Κύπρου»: 25/7/9/1901.